

Techninė pagalba

Šiame dokumente apžvelgiami *shifting walls* projekto techniniai ir teisiniai aspektai, pateikiama informacija, kokias technologijas naudosite vykdant projektą ir, kokie klausimai, susiję su autorių teisėmis ir privatumu, gali kilti. Nors šiuolaikinės technologijos palengvina turinio kūrimą, tačiau šiuolaikiškas veiklas reguliuojantys teisiniai aspektai gali projektus apsunkinti.

Naudojamos technologijos

shifting walls nereikalauja itin aukštos kokybės, profesionalių nuotraukų. Dėmesio centre - mokinių sukurtos istorijos. Projekto metu galite naudoti viską, ką turite, pvz., mobiliuosius telefonus, planšetinius kompiuterius, skaitmeninius fotoaparatus, nešiojamus ir stacionarius kompiuterius. Mūsų nuomone, šiam tikslui lengviausia naudoti mobiliuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius.

Kad mokiniai galėtų dalintis savo sukurtomis nuotraukomis ir istorijomis projekto vykdymui pasirinkome socialinį tinklą „Instagram“. Taip pat naudosisimės projekto svetaine ir, pagal galimybes, kitais socialiniais tinklais.

Įrenginių naudojimas: planšetės ir mobilieji telefonai

Kadangi dauguma mobiliųjų telefonų ir planšetinių kompiuterių turi integruotus fotoaparatus ir post-produkcijai skirtą programinę įrangą, mokiniai gali kurti savo istorijas ir dalytis jomis, naudodami tą patį įrenginį. Mobilieji telefonai turi geresnes kameras nei planšetiniai kompiuteriai, tačiau nedideli ekranai yra mažiau tinkami komandiniam darbui. Daugumai mokinių Europoje yra skirtas vienas planšetinis kompiuteris, tačiau ne visos mokyklos leidžia mokiniams jais naudotis.

Jeigu yra galimybė, patogiau, jei mokiniai dirbtų su mokyklos duotais planšetiniais kompiuteriais - bus mažiau blaškymosi nei dirbant su nuosavais mobiliais telefonais. Komanda gali turėti vieną planšetinį kompiuterį su parengta prieiga prie „Instagram“. Tokiu būdu mokiniai galės patys pasidalinti savo sukurtomis istorijomis.

Nemokamas garso įrašymo programos, skirtas „Android“ rasite čia:

<https://filmora.wondershare.com/audio-editor/best-voice-recording-apps-android.html>

„iPhone“ garso įrašymo programos rasite čia:

<https://filmora.wondershare.com/audio-editor/best-voice-recording-apps-iphone.html>

Tradicionių įrenginių naudojimas: fotoaparatai ir kompiuteriai

Skaitmeniniai fotoaparatai yra naudingi, jeigu yra svarbi nuotraukų kokybė. Nors fotoaparatai su įvairiais objektyvais turi daugiau galimybių, vis dėlto dauguma naujų aukščiausios klasės mobiliųjų telefonų šiuo klausimu irgi neatsilieka. Nuotraukas iš fotoaparato galima perkelti į kompiuterius, redaguoti ir tada dalintis „Instagram“ tinkle.

Prieiga prie „Instagram“

Dalintis istorijoms reikės šiek tiek išankstinio planavimo. Jei nuotraukos daromos skirtingais mobiliuosiuose telefonais, geriausia, kad mokiniai atsiųstų jas pagrindiniu jums prieinamu el. pašto adresu. Patariame nenaudoti Facebook „Messenger“ ar „WhatsApp“ - siunčiant, nuotraukų kokybė žymiai suprastėja. Mokiniai istorijomis neprivalo dalintis tik per @shiftingwalls_eu „Instagram“ paskyrą, jas gali įkelti ir į savo asmenines paskyras su grotaziyme #shiftingwalls_eu.

Istorijų pateikimas klasėje

Kiekvieno kūrybinio projekto svarbi ir smagi dalis yra jo pristatymas. Vieni su kitais dalindamiesi patirtimi ir sukurtomis istorijomis mokiniai gali apmąstyti ir įvertinti kaip jiems sekėsi dirbti projekto metu. Kas patiko? Su kokiais sunkumais susidūrė? Ką išmoko?

Istorijas galite žiūrėti per projektorių arba dideliame monitoriuje. Mobiliuosius telefonus arba planšetinius kompiuterius prie projektorių arba monitorių galite prijungti kabeliais, jungtimis arba per programinę įrangą. Jei jums reikia daugiau pagalbos su techniniu istorijų rodymu, susisieki su savo mokyklos informacinių technologijų mokytojais.

Privatumas

Prieš skelbiant sukurtą medžiagą mūsų projekto „Instagram“ paskyroje ar projekto puslapyje, būtinas tėvų ir mokinių leidimas. Šis reikalavimas netaikomas, jei mokiniai skelbia medžiagą savo paskyroje. Prireikus pateiksime leidimo formos šabloną. Išsaugokite leidimo formas ir skenuotas jų kopijas nusiųskite vienam iš projekto partnerių. Istorijas patariame saugoti kartu su leidimo formomis.

Privatumo apsaugai užtikrinti nviešinkite kuo mažiau asmeninės informacijos (pvz., nenaudokite pilno mokinio vardo, pavardės, mokyklos klasės, amžiaus.)

Mokinių pašnekovai, taip pat turi pasirašyti leidimo formą, kad jų pasakojimai būtų viešini. *Istorijos žodžiu projekte* patartina pasirašyti dalyvavimo ir garso įrašų sutartį¹. Informuokite mokinius, kad yra svarbu apsaugoti pašnekovų privatumą².

---

¹ Tautinio paveldo fondas. Žodinės istorijos vadovas. <https://www.heritagefund.org.uk/publications/oral-history-guidance> [žr. 2020 03 18].

² Žodinės istorijos draugija. Žodinės istorijos ir organizacijų, atliekančių žodinės istorijos interviu duomenų apsauga. <https://www.ohs.org.uk/advice/data-protection/> [žr. 2020 03 18].

Autorinės teisės

Svarbu, kad mokiniai suprastų nuotraukų ir muzikos kūrinių autorines teises ir viso projekto metu jų laikytųsi. *shifting walls* projekte tai susiję su nuotraukomis ir muzika, kurių mokiniai patys nesukūrė, tačiau nori naudoti savo istorijose.

Yra du būdai, kaip legaliai naudoti **istorines nuotraukas**. Galima naudoti svetaines, kuriose nuotraukos turi aiškią licenciją (pvz., „Creative Commons“ licenciją). Viešindami šias nuotraukas, turėsite paminėti licenciją ir kitą būtiną informaciją (pvz., fotografo pavardę, vardą). Jei naudojamos šeimos ar draugų darytos nuotraukos, reikalingas jų rašytinis leidimas. Šis reikalavimas taikomas ir naudojamiems **vaizdo įrašams**.

Jeigu mokiniai norėtų savo istorijose naudoti **muzikos takelius**, jie negali naudoti jokios komercinės muzikos. Galima rinktis iš „Nemokamos muzikos“ ar netgi geriau muzikos su „Creative Commons“ licencija. Kurti savo muziką dažniausiai yra geriausias ir paprasčiausias sprendimas.

Norime atkreipti jūsų dėmesį, kad visą šio projekto metu sukurtą medžiagą paskelbsime kaip atvirą edukacinį šaltinį su „Creative Commons“ licencija.